

רעייה ממוקדת של עיזים בצמחים ברקן סורי וגדילן מצוי

עדי ארביב, חוסיין מוקלדה, לבנה דבש, יוג'ין אונגר ויאן לנדאו, חיים קיגל והילרי פוט, צח גלסר

ברקן סורי וגדילן מצוי הם צמחים "אוהבי חנקן". המשמעות היא שהם מעדיפים לצמוח במקומות שבהם ריכוז החנקן בקרקע גבוה, תנאים הנמצאים בעיקר סביב שקתות מים ומקומות ריכוז של חיות משק במרעה.

הבעיה היא שריכוז גבוה של צמחים אלה מקטין את איכות המרעה כמזון לבעלי חיים ומוריד את ערכו האקולוגי והנופי של שטח המרעה.

בשנתיים האחרונות נערך ברמת הנדיב מחקר ייחודי שנועד לבחון האם מזונות אלה בריכוזים גבוהים רעילים לעיזים, והאם ניתן ליצור אצלן "התניה חיובית מוקדמת" שלפיה מתן מבוקר של הצמח בתוספת מזון נוסף הטעים להן יעודד אותן לאכול יותר מהצמח הלא-רצוי בשטח המרעה.

נוסף על כך, רצו החוקרים לדעת האם יש העדפה בין-דורית לאכילת צמחים אלה על פני חציר תלתן, כלומר, האם גדיים שנולדו לאימהות שהורגלו לצרוך את צמחי הברקן והגדילן, יעדיפו לאכול צמחים אלה במרעה לעומת גדיים שלא הורגלו לכך. כדי להרגיל את האימהות ניתנו צמחים אלה עם מזון נוסף (תערובת של גרעינים) שהעיזים אוהבות לאכול, כך שהתקבל חיזוק חיובי בזמן אכילת צמחים אלו.

במחקר התגלה כי אכילת ברקנים וגדילנים בכמויות גבוהות לא הייתה רעילה לעיזים בוגרות. תצפיות שנערכו על העיזים במרעה הראו כי עיזים שהורגלו לאכול צמחים אלה בדיר השקיעו זמן ממושך ב-50% (באופן מובהק) באכילתן גם במרעה לעומת כאלה שלא הורגלו לאכילה בדיר. נוסף על כך, גדיים שנחשפו לתקופת ההרגלה של אימותיהם נטו להעדיף אכילת ברקן וגדילן על פני חציר תלתן (אם כי לא באופן מובהק סטטיסטית) ביחס לגדיים שאימותיהם לא הורגלו לצמחים אלו.

משמעות הממצאים היא כי אף שהיעילות בהקטנת בנק הזרעים של צמחי הברקן והגדילן בקרקע טרם הוכחה, הרי שמנקודת המבט של צריכת המזון על ידי בעלי החיים, מסתמן כי רעייה ממוקדת של עיזים יכולה להיות פתרון יעיל לבעיית צמחים לא רצויים אלה.